

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

8. posiedzenie, 2. sesji, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 30. Października 1890.

Spis petycyj. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy gminnej dla miast, nieobjętych ustawą z 13. marca 1889 nr. 24 dz. u. k., i miasteczek. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o administracji 1-milionowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla c. i k. wojska. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia posiadłości pozostałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych „Hołosków i Mołodyłów“ powiatu nadwórniańskiego ze związku tychże gmin i utworzenia z nich nowej samoistnej gminy pod nazwą „Dobrowola Hołoskowska“. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności dotyczących się krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożenia petycji gminy miasta Przemyśla o zezwolenie na pobór opłat od przedstawień teatralnych i innych widowisk publicznych w celu uposażenia domu przytułku i pracy, ufundowanego ku uczczeniu czterdziestoletniej rocznicy wstąpienia na tron Jego Ces. i Król. Mości. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji gminy i obszaru dworskiego Wilamowice i innych w sprawie utworzenia w tej miejscowości nowego sądu powiatowego. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji gminy Markuszowa względem przeniesienia takowej wraz z obszarem dworskim z okręgu sądu powiatowego w Strzyżowie i starostwa rzeszowskiego do okręgu sądu powiatowego w Frysztaku i starostwa w Jaśle. — Pierwsze czytanie i uzasadnienie wniosku p. Stanisława Stadnickiego w przedmiocie uregulowania wymiaru podatku dochodowego, uzyskiwanego z prawa propinacji. Rozprawa formalna. Głosy pp. Stan. Ssadnickiego z wnioskiem, Goldmana z wnioskiem, Wiktora z wnioskiem, Teliszewskiego i Abrahamowicza. Uchwalenie wniosku Stan. Stadnickiego a dodatkowo p. Ziemiałkowskiego. — Sprawozdanie komisji budżetowej z wniosku p. Herasymowicza w przedmiocie pomocy dla pogorzalców gminy miasta Mikołajowa jako też z petycji Zwierzchności gminnej miasta Mikołajowa wniesionej w tejże samej sprawie. Głos p. Herasymowicza z poprawką i sprawozdawcy p. Scipiona. Przyjęcie wniosku komisji. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej z wniosku p. Łączyńskiego w przedmiocie zapomogi dla pogorzalców gminy Dobrosin. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji budżetowej z petycji pogorzalców Zarzecza o zapomogę. — Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu

Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia gminy Machliniec z okręgu sądu powiatowego w Żurawnie i starostwa w Żurawnie do okręgu sądu powiatowego i starostwa w Stryju. Oświadczenie Komisarza rządowego. Odpowiedź sprawozdawcy p. Klemensiewicza. Uchwalenie wniosku komisji. — Sprawozdanie i uchwalenie wniosku komisji prawniczej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o przeniesieniu: a) gmin i obszarów dworskich Łopuszna, Łukawica i Manesterzec z okręgu reprezentacji powiatowej w Drohobyczu do okręgu takiejże reprezentacji w Samborze; b) gminy i obszaru dworskiego Milczyce z okręgu reprezentacji powiatowej w Mościskach do okręgu takiejże reprezentacji w Rudkach. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji szkolnej z petycji Wydziału powiatowego w Buczaczu o zaprowadzenie odrębnych, do potrzeb zastosowanych, czytanek dla szkół wiejskich. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji szkolnej: a) z petycji Józefa Gutowskiego, nauczyciela szkoły ludowej w Łomnicy powiatu nowo-sądeckiego, o rozpatrzenie sprawy dyscyplinarnej przeprowadzonej przeciw niemu w r. 1887 przez Radę szkolną okręgową; b) z petycji ośmiu właścicieli gminy Zawałowa proszących o przeprowadzenie śledztwa przeciw nauczycielowi szkoły ludowej Kurmanowi ewentualnie o obsadzenie posady innym nauczycielem. — Interpelacya p. Skrzyńskiego w sprawie taryf kolejowych. — Interpelacya p. Antoniewicza w sprawie werifikacyi wyborów poselskich. — Zapowiedź 9. posiedzenia.

Początek posiedzenia o godz. 11, min. 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. ksiązę Eustachy Sanguszko.

Sekretarze: Pp. St. Jędrzejowicz, Wł. Kozłowski, Dr. Konst. Teliszewski i Ant. hr. Wodzicki.

Ze strony c. k. Rządu: JE. Kazimierz hr. Badeni, c. k. Namiestnik i c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Obecnych posłów: 123.

Ksiązę Marszałek. Izba w komplecie, otwieram posiedzenie.

Protokół 7. posiedzenia uznaję za przyjęty, bo nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów.

Upraszam pana sekretarza o odczytanie spisu petycji.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Spis petycji

wniesionych po dzień 30. października 1890.

396. L. s. 525. Wydział powiatowy w Łańcucie, przez p. Żardeckiego, o uregulowanie wymiaru podatku dochodowego z prawa propinacyi — do komisji administracyjnej.

397. L. s. 526. Wydział powiatowy w Przemyślanach, przez p. Sawczaka, jak wyżej — do komisji administracyjnej.

398. L. s. 527. Wydział powiatowy w Staremieście, przez p. L. Wodzickiego, o wyje-

dnanie ulg przy wpisach hipotecznych — do komisji prawniczej.

399. L. s. 528. Wydział powiatowy w Zaleszczykach, przez p. Chamca, jak wyżej — do komisji prawniczej.

400. L. s. 529. Wydział powiatowy w Podhajcach, przez p. E. Torosiewicza, o wyjednanie u c. k. Rządu budowy kolei przechodzącej przez terytoryum tegoż powiatu — do komisji administracyjnej.

401. L. s. 530. Gmina Swaryczów, przez p. Marzarakiego, o bezprocentową pożyczkę 7.000 zł. — do komisji budżetowej.

402. L. s. 531. Gmina i Rada szkolna miejscowa w Biłohorszczy, przez p. Merunowicza, o bezprocentową pożyczkę na budowę szkoły — do komisji budżetowej.

403. L. s. 532. Gmina Barwałd górny, przez p. Kramarczyka, o zasiłek i bezprocentową pożyczkę na budowę szkoły — do komisji budżetowej.

404. L. s. 533. Gmina miasta Peczeniżyna, przez p. Szczepancwskiego, jak wyżej — do komisji budżetowej.

405. L. s. 534. Ta sama, przez p. Szczepanowskiego, o wyjednanie uwolnienia jej od ponoszenia kosztów najmu ubikacyj dla urzędu podatkowego — do komisji petycyjnej.

406. L. s. 535. Gmina miasta Kosowa, przez p. Zaleskiego, o wyjednanie pozwolenia na ustanowienie czterech nowych jarmarków — do komisji administracyjnej.

407. L. s. 536. Gmina Berehy górne, przez p. Słoneckiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania małoletnich Łużańskich w Buda-Peszcze — do komisji budżetowej.
408. L. s. 537. Gmina Popowice, przez p. Potoczka, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia i utrzymania w Wiedniu Domiceli Tokarczykównej — do komisji budżetowej.
409. L. s. 538. Nauczyciele 4-klasowej szkoły w Brzeżanach, przez p. Sawczaka, o podwyższenie płac — do komisji szkolnej.
410. L. s. 539. Grono nauczycieli i nauczycielek w Wieliczce, przez p. Niedzielskiego, jak wyżej — do komisji szkolnej.
411. L. s. 540. Nauczyciele szkół ludowych w Przemyśle, przez p. St. Badeniego, o zrównanie ich płac z płacami nauczycieli we Lwowie — do komisji szkolnej.
412. L. s. 541. Stanisław Kapłański, kierownik szkoły w Przemyśle, przez p. Antoniewicza, o remunerację za kierownictwo — do komisji szkolnej.
413. L. s. 542. Aleksander Zacharski, nauczyciel w Siedliskach, przez p. St. Jędrzejowicza, o restytucję w zawodzie, o kwinkwenum i o wypłacie zatrzymanej płacy — do komisji szkolnej.
414. L. s. 543. Teodozya Niklas, wdowa po nauczycielu, przez p. Hoszarda, o wyższy wymiar pensji wdowiej — do komisji szkolnej.
415. L. s. 544. Towarzystwo bursy im. J. I. Kraśzewskiego w Stanisławowie, przez p. Brykczyńskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
416. L. s. 545. Towarzystwo „Oświaty ludowej“ we Lwowie, przez p. Wł. Koziebrodzkiego, o subwencję — do komisji budżetowej.
417. L. s. 546. Towarzystwo krajowe rybackie w Krakowie, przez p. A. Wodzickiego, o subwencję — do komisji budżetowej.
418. L. s. 547. Związek krajowych ochotniczych straży pożarnych we Lwowie, przez p. Polanowskiego, z projektem zmian ustawy o policji ogniowej dla miast i miasteczek — do komisji administracyjnej.
419. L. s. 548. Towarzystwo ochotniczej straży ogniowej w Peczeniżynie, przez p. Szczepanowskiego, o zapomogę na zakupno rekwizytów ogniowych i sikawki — do komisji budżetowej.
420. L. s. 549. Stowarzyszenie „Gwiazda“ w Zaleszczykach, przez p. Chamca, o subwencję — do komisji budżetowej.
421. L. s. 560. Stowarzyszenie polskie „Zgoda“ we Wiedniu, przez p. Rutowskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
422. L. s. 561. Wydawnictwo czasopisma literacko-artyst. „Świat“ w Krakowie, przez p. Zolla, o bezprocentową pożyczkę 2.000 zł. — do komisji budżetowej.
423. L. s. 562. Jakób Glikson, dyrektor teatru w Krakowie, przez p. Scipiona, o podwyższenie subwencji — do komisji budżetowej.
424. L. s. 563. Józef Hubert, właściciel posiadłości ziemskiej w Tarnówce, przez p. Smolkę, o dodatkowe wynagrodzenie za zniesiony wieczysty szynk tamże — do komisji petycyjnej.
425. L. s. 564. Wydział krajowy z petycją Mieczysława Wronowskiego, praktykanta rachunkowego, o zaliczkę na płacę — do komisji budżetowej.
426. L. s. 565. Ten sam z petycją Maryana Majewskiego, prowizorycznego praktykanta rachunkowego, o veniam studiorum — do komisji petycyjnej.
427. L. s. 566. Ten sam z petycją Fryderyka Wojtowicza, prowizorycznego woźnego, o veniam aetatis — do komisji petycyjnej.
428. L. s. 567. Feliks Biliński, konduktor dróg krajowych, przez p. Mazarakię, o policzenie lat służby — do komisji petycyjnej.
429. L. s. 568. Eleonora Międlicka, opiekunka małoletnich Dziurzyńskich, przez p. Micewskiego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
430. L. s. 569. Seide Schwarzbach, dzierżawca stacji mylniczych w powiecie borszczowskim, przez p. Borkowskiego, o uwolnienie od dalszej dzierżawy lub o opust z czynszu — do komisji petycyjnej.
431. L. s. 570. Władysław Nowacki, dzierżawca stacji mylniczych Grabownicy, Tyrawy wo-

łoskiej i Birczy, przez p. Z. Kozłowskiego, o uwzględnienie strat, poniesionych w dochodach mytniczych — do komisji petycyjnej.

432. L. s. 571. Wydział krajowy z petycją urzędników oddziału rachunkowego, kasowego i manipulacyjnego o przyznanie im prawa do wysłużenia pełnej emerytury po 35 latach służby — do komisji administracyjnej.

433. L. s. 572. Wydział powiatowy w Busku, przez p. Stan. Stadnickiego, o przyzwolenie na pobór myta w Strzelcach małych i Wrzępia-Dołęga — do komisji drogowej.

Ksiązę Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego.

Punkt pierwszy jest (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy gminnej dla miast, objętych ustawą z 13. marca 1889 nr. 24 dz. u. k. i dla miasteczek. (Alg. 87.)

Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Wnoszę, raczy Wysoka Izba to sprawozdanie przekazać komisji gminnej do załatwienia.

Ksiązę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, proszę tych panów, którzy się z tym wnioskiem zgadzają, rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o administracji 1-milionowym funduszem pożyczkowym na budowę koszar dla c. i k. wojska. (Alg. 88.)

Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Wnoszę, Wysoka Izba raczy to sprawozdanie przekazać komisji administracyjnej do załatwienia.

Ksiązę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem p. sprawozdawcy, raczy rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia posiadłości pozostałych z rozparcelowanych dóbr tabularnych „Hołosków i Mołodyłów“ powiatu Nadwórniańskiego ze związku tychże gmin i utworzenia

z nich nowej samoistnej gminy pod nazwą „Dobrowola Hołoskowska“ (Alg. 89.)

Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Wnoszę, Wysoka Izba raczy to sprawozdanie przekazać komisji administracyjnej do załatwienia.

Ksiązę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności dotyczących się krajowych szkół rolniczych i folwarku w Dublanach. (Alg. 90.)

Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Wnoszę, Wysoka Izba raczy to sprawozdanie przesłać komisji gospodarstwa krajowego do załatwienia.

Ksiązę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Skoro nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem petycji gminy miasta Przemyśla o zezwolenie na pobór opłat od przedstawień teatralnych i innych widowisk publicznych w celu uposażenia domu przytulku i pracy, ufundowanego ku uczczeniu czterdziestoletniej rocznicy wstąpienia na tron Jego Ces. i Król. Mości. (Alg. 91.)

Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński. Wnoszę, Wysoka Izba raczy uchwalić, sprawozdanie to przekazuje się komisji gminnej do załatwienia.

Ksiązę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji gminy i obszaru dworskiego Wilamowice i innych w sprawie utworzenia w tej miejscowości nowego c. k. sądu powiatowego. (Alg. 92.)

Sprawozdawcą p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawcą Członek Wydziału krajowego p. dr. Sawczak. Wydział krajowy wnosi odesłanie przedmiotu tego do komisji prawniczej.

Książę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, proszę o uchwałę. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje (czyta):

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji gminy Markuszowa, względem przeniesienia takowej wraz z obszarem dworskim z okręgu c. k. sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. starostwa rzeszowskiego do c. k. sądu powiatowego we Frysztaku i c. k. starostwa w Jaśle. (Alg. 93.)

Sprawozdawca p. Sawczak ma głos.

Sprawozdawcą Członek Wydziału krajowego p. dr. Sawczak. Wydział krajowy wnosi również odesłanie tego przedmiotu do komisji prawniczej.

Książę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Jeżeli nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Proszę panów o uchwałę. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje (czyta):

Pierwsze czytanie wniosku pośła Stanisława Stadnickiego w przedmiocie uregulowania wymiaru podatku dochodowego uzyskiwanego z prawa propinacyi. (Alg. 94.)

Dla uzasadnienia wniosku głos ma p. Stanisław Stadnicki.

P. Stanisław hr. Stadnicki. Wysoka Izbo! Wobec tego, że z jednej strony nie jestem mowcą z zawodu, z drugiej wobec nader jasnej i powszechnie w kraju znanej sprawy, którą poruszyłem w moim wniosku do łaski marszałkowskiej złożonym, sądzę, że nikt mi za złe nie weźmie, jeżeli w bardzo krótkim uzasadnieniu sprawę o którą chodzi, w tej Wysokiej Izbie poprę. Jak wiadomo Wysokiej Izbie skutkiem uchwał tutaj niezbyt dawno powziętych, prawo propinacyi zindemnizowanym zostało, a w ślad za tem nastąpiło, iż podatek dochodowy od tegoż prawa przestali opłacać ci co poprzednio do tego byli obowiązani. Równocześnie jednak skutkiem odezwy Wysokiej Dyrekcyi Skarbu, którą pozwolę sobie tu

w autentycznym brzmieniu przytoczyć, poleconem zostało (czyta):

„iż wedle odezwy Prezydium ck. krajowej Dyrekcyi skarbowej z dnia 4. stycznia b. r. l. 2044/pr. wymierzony zostanie funduszowi propinacyjnemu podatek dochodowy od wykonywanego prawa propinacyi w drodze wydzierzawienia po myśli §. 16. patentu z dnia 29. października 1849 i §. 15. przepisu wykonawczego w siedzibie zarządu funduszu propinacyjnego t. j. we Lwowie“.

Zaniepokojone tym stanem rzeczy już z początkiem bieżącego roku niektóre Reprezentacje powiatowe, do których w pierwszym rzędzie należą Reprezentacje powiatu lwowskiego, mościskiego i wiele innych, zwróciły się z zapytaniem do Wydziału krajowego, w jaki sposób nadal mają sobie te Reprezentacje postąpić i w jaki sposób te ubytki, któreby dla funduszków powiatowych z tego względu wyniknąć musiały, pokryć by mogły?

W odpowiedzi na to otrzymały zapytujące Wydziały powiatowe ze strony Wydziału krajowego odpowiedź krótką, ograniczającą się na przytoczeniu owego reskryptu Dyrekcyi skarbu we Lwowie, o którym miałem zaszczyt przed chwilą wspomnieć.

Niezadowolone tem niektóre Reprezentacje powiatowe po raz wtóry udały się do Wydziału krajowego prosząc, aby ze względu, iż wielki ubytek w dochodach powiatowych w skutek tego powstać by musiał w ogóle dla wszystkich Reprezentacyj powiatowych, zechciał wejść w porozumienie z Dyrekcją funduszu propinacyjnego i Dyrekcją skarbu we Lwowie, celem zmiany tego stanu rzeczy.

W odpowiedzi i na to otrzymały te Wydziały powiatowe, które o to zapytywały, powtórnie pismo Wydziału krajowego, w którym w bardzo krótkich słowach niestety niejako odmowną odpowiedź znaleźć musiały; jest tam bowiem powiedziane, iż w załatwieniu sprawozdań dotyczących Wydziałów powiatowych...donosi się im, iż (czyta) „wobec orzeczenia Prezydium c. k. Dyrekcyi skarbu z dnia 4. stycznia b. r. l. 2044 rokowania takie nie odniosłyby pomyślnego skutku“. W tym stanie rzeczy musiało się każdej reprezentacji powiatowej, ograniczonej bezwiednie w pewnej części swojego dochodu stałego, nasuwać mimowoli pytanie, ażali zarządzenie to

Dyrekcji skarbu jest słusznem i sprawiedliwem, i dalsze pytanie, czy rzeczywiście zarządzenie to jest nienaruszalne i zmienionem być nie może? Co do pierwszego nie ulega najmniejszej wątpliwości, że skutkiem zindemnizowania prawa propinacyi właściciel tegoż prawa się zmienił. Nie idzie jednak zatem, ażeby podstawa, która dotychczas w opodatkowaniu zasadniczą była mogła być zmienioną, gdyż przedmiot opodatkowania został w miejscu dawnem i prawo podlegające opodatkowaniu w tych samych miejscowościach zmienionem nie zostało — zmienionym został tylko właściciel z tego prawa w przyszłości korzystać mający. Gdy zatem wszystkie podatki bezpośrednie według owej zasady winne być przypisywane w tej miejscowości, w której przedmiot pewien opodatkowaniu podlegający się znajduje, lub pewne prawo opodatkowaniu podlegające wykonywanem bywa i gdy rzeczywiście co do poboru podatków tych żadna nie zaszła zmiana, oprócz owego podatku dochodowego, od którego równo z innymi reprezentacye powiatowe miały prawo nakładać dodatki do podatków, sądzę z całą stanowczością i przychodzę do konkluzyi, iż zarządzenia tego słusznem i sprawiedliwem nazwać nie można. (Brawo).

Co do drugiego pytania czy zarządzenie to zmienionem być może, sądzę również stanowczo, iż zmiana tegoż zarządzenia jest możliwą. Z jednej strony mniemam i twierdzę, iż niema ono uzasadnienia prawnego. Jednak co do szczegółów tej kwestyi w dalszy rozbiór tejże wdawać się nie myślę, gdyż mam nadzieję, iż skoro sprawa ta po raz drugi w tej Wysokiej Izbie się znajdzie, ktoś daleko lepiej, jaśniej i dosadniej w tym kierunku sprawę tę będzie mógł wyjaśnić. Z drugiej strony sądzę, że i zmiana tego rozporządzenia jest możliwą, gdyż wymaga jedynie zarządzenia i zmian formalnej natury. I nawet tych zwykle drażliwych wogóle dla władz formalności przy zmianie tego rozporządzenia nie będzie, aby w skutkach zmiany takie pociągnąć mogły za sobą pewne materyalne wydatki lub nieprzewidziane koszta. Zarządzenie zatem ze strony dotyczących władz, aby w myśl wniosku, który miałem zaszczyt przedstawić, dochód uzyskiwany z prawa propinacyi wedle sumy ogólnej uzyskanej z tego dochodu w obrębie odnośnego powiatu, podawany był w każdym powiecie do wymiaru podatku dochodowego a

zatem w konsekwencji, jak dawniej, umożliwionem było Reprezentacyom powiatowym także od tego podatku ściągnąć dodatki do podatków — jest sumą dezyderatów, tych wszystkich, którzy poprzednimi zarządzeniami władz skrzywdzeni się czują.

Chociaż nie mam dat z całego kraju pod ręką i nie lubię w ogóle cyframi na wiatr rzucać, nie mogę jednak pominąć dat z tego powiatu, który mam zaszczyt reprezentować w tej Wysokiej Izbie a są one zupełnie autentyczne i za autentyczność ich mogę zaręczyć.

Otóż w powiecie tym przedstawiłby się ubytek w dochodach stałych Reprezentacyi powiatowej, jak następuje:

Podatek dochodowy na rok 1889 od wykonywanego w drodze dzierżawy prawa propinacyjnego, wynosił kwotę 6.650 zł. Ponieważ zaś w powiecie tym w myśl uchwał Reprezentacyi powiatowej pobierany bywa po pierwsze: dodatek na cele administracyjne w wysokości 6%, dalej na cele drogowe powiatu w wysokości 6%, dalej na fundusz powiatowy dla dróg gminnych w wysokości 3%, wreszcie na fundusz szkolny również 3%, przeto przedstawiłby się cyfrowo ten ubytek jak następuje:

W funduszu pierwszym w kwocie 399 zł., w drugim również 399 zł., w trzecim 199 zł. 50 ct., w czwartym 199 zł. 50 ct., czyli łącznie ubytek w dochodach powiatowych w powiecie o którym wspomniałem, wynosiłby łącznie kwotę 1.197 zł.

Analogicznie do tego co odnośnie do jednego powiatu wykazałem, a z niezbyt wielkimi różnicami zależnymi bądźto od nieco większej lub niższej kwoty fasionowanego dochodu w pewnym powiecie lub też od ilości centów nakładanych w pewnym powiecie jako dodatek, przedstawia się ubytek w dochodach we wszystkich powiatach kraju. Mając przed sobą tylko daty z niektórych miejscowości i biorąc cyfry przeciętne, nie dopuszczę się zdaje mi się przesady — jeśli pozwolę sobie twierdzić, że ubytek w dochodach reprezentacyj powiatowych skutkiem owego rozporządzenia przenosi kwotę 70.000 zł. Ten ubytek jest już w przeważnej części powiatów bardzo dotkliwym i pokryłby go należało dalszymi dodatkami do podatków, co w obec już i tak ciężko opodatkowanych mieszkańców kraju nie dałoby się w żadnym razie usprawiedliwić.

Na poparcie, jak dotkliwie zarządzenie to w całym kraju odczuwać się daje, niech służą

te liczne petycje, które w tym względzie do Wysokiej Izby wpłynęły, a niewątpliwie może do końca sesji wpływać będą; a wpłynęły one nie w skutek sztucznej w tym kierunku agitacji, lecz wskutek sumiennego przekonania reprezentacji powiatowych, że takie zarządzenie jest krzywdzące, a słusznych praw tych reprezentacji bronić winni ich zastępcy w Wysokim Sejmie.

Wszystkie te petycje dążą do tego samego celu, żądają tego samego i sądzę, iż z tego rodzaju żądaniami, w ten sposób przez kraj cały wypowiedzianymi, bodaj czy nie należy się nawet władzom rządowym liczyć. Większość tych petycyj, o których wspomniałem, odesłał Wys. Sejm do komisji administracyjnej, ponieważ zaś noszę się z myślą odesłania mojego wniosku do innej komisji, sądzę, że znajdzie się odpowiednia droga, aby petycje te, odnoszące się do jednej i tejsamej sprawy, znalazły się później w jednej komisji.

Na zakończenie niech mi wolno będzie zwrócić się z pełnem zaufaniem do Wydziału krajowego, jako obrońcy i orędownika reprezentacji powiatowych i podlegających mu organów autonomicznych, w tem przeświadczeniu, że sprawę tę, zupełnie słuszną i sprawiedliwą i co do zmiany możliwą, weźmie w swoją opiekę. Nim zaś to nastąpi zwracam się również do Wysokiej Izby, prosząc o łaskawe względy dla mojego wniosku, który pod względem formalnym upraszam odesłać do komisji podatkowej. (Brawa i gratulacje).

Książę Marszałek. Czy żąda kto głosu do formalnego traktowania?

P. Dr. Goldman. Proszę o głos.

Książę Marszałek. P. Dr. Goldman ma głos.

P. Dr. Goldman. Chciałem zwrócić uwagę Wys. Izby, że w sprawie podniesionej przez p. Stadnickiego nie rozchodzi się o jakiś nowy podatek, o nałożenie nowego ciężaru, albo o usunięcie istniejącego podatku, ale rozchodzi się o rozporządzenie rządowe, gdzie należy opłacać podatek wskutek zmienionego stanu rzeczy w poborze opłat propinacyjnych, a więc o czysto prawniczą kwestję. Dlatego też zdaje mi się, że odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej jest tutaj niewłaściwe, a jedynie właściwą drogą jest odesłanie do komisji prawniczej, która ma sposobność i fachową znajomość

rozważenia pod względem prawniczym, czy zarządzenie Dyrekcyi propinacyjnej było oparte na ustawie, czy też ustawie tej się sprzeciwia. Wnoszę zatem odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

P. Wiktor. Proszę o głos.

Książę Marszałek. P. Wiktor ma głos.

P. Wiktor. Petycje licznych Rad powiatowych w tym samym przedmiocie przydzieliło biuro marszałkowskie komisji administracyjnej a Izba przydzielenie to uchwałami swemi zatwierdziła. I w przemówieniu szan. wnioskodawcy widziałem życzenie, aby jedna komisja te rzeczy załatwiła. — Przedmiot ten został w komisji administracyjnej już referentowi przydzielony i może to jest dostatecznym powodem, aby wnioskodawca na to się zgodził, a W. Izba przyjęła, odesłanie tej sprawy do komisji administracyjnej.

P. Teliszewski. Proszu o hołos.

Książę Marszałek. P. Teliszewski ma głos.

P. Teliszewski. Ja muszu poperty wnesenje towarysza p. Wiktora, szczo by tuju sprawu perekazaty komisji administracyjnoj; słuszno zauwazyw p. Dr. Goldman, szczo ne rozchodyt sia tut o nałożenje nowoho podatku, ale o riszenje kwestji szczo do sposobu poberania podatku, jak maje buty podatek propinacyjnyj poberanyj. To absolutno jest kwestya administracyjnaja i loiczno może buty perekazana tylko komisji administracyjnoj a ne podatkowej, kotra z tym diłom ne maje nyczo suspilnoho. — Dla toho ja poperaju toje wnesenje, tim bilsze, szczo wsi tiji sprawy buty perekazany czerez Wys. Sojm do komisji administracyjnoj do połahodżenja. — Ja zatim w tym wzhladi podilaju zo wsim mlinie p. Wiktora i proszu o perekazanje toj sprawy komisji administracyjnoj.

P. Abrahamowicz. Proszę o głos.

Książę Marszałek. P. Abrahamowicz ma głos.

P. Abrahamowicz. Widocznie wniosek przed chwilą uzasadniany musiał obudzić interes wielki Wys. Izby, skoro mamy aż trzy wnioski co do formalnego traktowania, względnie co do komisjonalnego sposobu załatwienia tej sprawy. Ja zapisałem się do głosu przedewszystkiem w obronie komisji podatkowej na podstawie wy-

wodów kolegi Goldmana. Otóż z tego, co szan. kol. Goldman powiedział, przypuszczającby należało, że dla komisji podatkowej w ogóle to, co nazywamy prawem, jest zupełnie obce i że ta komisja podatkowa może mieć jedynie za zadanie orzec, czy pewien podatek może lub nie może być nałożonym, lub ma być w tej lub innej wysokości ustanowiony. Mniemam jednak, że każdy z Panów przyznać to raczy, iż komisja podatkowa, któraby nie była jednocześnie prawniczą, a prawniczą w ścisłym, specjalnym znaczeniu skarbowości, — w każdym razie nie mogłaby odpowiedzieć swemu zadaniu; a jeżeli chodzi o stronę prawniczą, to w sprawie obecnej szukać strony tej należy w dziale prawnictwa skarbowego a to prawnictwo skarbowe w pierwszym rzędzie zna komisja podatkowa. Z natury więc rzeczy, pod względem nie tylko rzeczowym, ale i jurydycznym, wniosek kwalifikuje się do komisji podatkowej.

O ile w tym razie przeważać ma wzgląd, że komisja administracyjna rozpoczęła działanie swoje w tym kierunku, — tego przesądzać nie mogę, mniemam jednak, że tu możemy pójść drogą już utartą, t. j. porozumienia się pomiędzy komisjami, a w tym razie pomiędzy komisją podatkową i administracyjną i dla tego mniemałbym, że należałoby ten wniosek przekazać wedle jego istotnej treści, bo ostatecznie chodzi tu o nic innego, jak tylko o opłatę podatku — do tej komisji, która dla tych spraw jest przeznaczoną, a więc do komisji podatkowej.

Ksiązę Marszałek. Są trzy wnioski, to jest jeden samego wnioskodawcy, ażeby sprawę tę odesłać do komisji podatkowej, drugi p. Goldmana, aby odesłać ją do komisji prawniczej, a trzeci p. Wiktora, ażeby rzecz odesłać do komisji administracyjnej. Zawsze bywa praktyka taka, że wniosków formalnych do poparcia się nie podaje. Wtym jednak wypadku wolno przewodniczącemu od tego odstąpić. Podaje zatem te wnioski do poparcia. Kto popiera wniosek formalny samego wnioskodawcy, ażeby sprawę tę przekazać komisji podatkowej, zechce rękę podnieść. (Dostateczna ilość). Wniosek jest dostatecznie poparty. Kto popiera wniosek p. Goldmana, zechce rękę podnieść. (Niedostateczna ilość). Wniosek nie jest poparty. Kto popiera wniosek p. Wiktora, zechce rękę podnieść. (Dostateczna ilość). Wniosek jest dostatecznie

poparty. Odmienne od tego, czego żądał p. wnioskodawca podam naprzód pod głosowanie wniosek p. Wiktora. Kto jest za tem, ażeby wniosek posła Stanisława Stadnickiego przekazać komisji administracyjnej, zechce rękę podnieść. (Wątpliwość). Proszę o próbę przeciwną. Kto jest przeciw temu wnioskowi zechce rękę podnieść. (Większość).

Wniosek p. Wiktora nie otrzymał większości. Proszę tych panów, którzy są za wnioskiem formalnym samego wnioskodawcy, aby zechcieli powstać. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

J. E. br. Ziemiałkowski. Proszę o głos.

Ksiązę Marszałek. J. E. p. br. Ziemiałkowski ma głos.

J. E. br. Ziemiałkowski. Wobec właśnie zapadłej uchwały Wys. Izby wnoszę, aby petycje, które w tym przedmiocie wpłynęły i były przydzielone do komisji administracyjnej, przeniesione zostały teraz do komisji podatkowej.

Ksiązę Marszałek. Jest wniosek J. E. p. Ziemiałkowskiego, ażeby przydzielone w tym przedmiocie komisji administracyjnej petycje przekazać komisji podatkowej. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, podaję pod głosowanie ten wniosek. Kto się z nim zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji budżetowej z wniosku posła Herasymowicza w przedmiocie pomocy dla pogorzalców gminy miasta Mikołajowa jakoteż z petycji Zwierzchności gminnej miasta Mikołajowa, wniesionej w tejże samej sprawie. (Alg. 95.)

Sprawozdawca p. Scipio ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Scipio (czyta):

Sprawozdanie

komisji budżetowej o wniosku p. Herasymowicza w sprawie pomocy dla pogorzalców miasta Mikołajowa i o petycji gminy miasta Mikołajowa w tejże samej sprawie wniesionej.

Wysoki Sejmie!

Petycja gminy miasta Mikołajów o bezprocentową pożyczkę zł. 20.000 z funduszów krajowych i wniosek p. Herasymowicza tej samej osnowy z dodatkowym żądaniem zapomogi

zł. 1.000 dla pogorzalców tejże gminy, — przekazane zostały uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 14. b. m. komisji budżetowej, która wnosi:

zważywszy, że gmina Mikołajów należy do stosunkowo zamożniejszych w kraju, posiada bowiem majątek nieruchomy i ruchomy wartości zł. 215.835 ct. 49 według inwentarza z dnia 31. grudnia 1889, preliminarz zaś na rok 1890 wykazuje dochodów zł. 19.418 ct. 05;

zważywszy, że gmina rzeczona ma dostateczną podstawę kredytową do zaciągnięcia pożyczki komunalnej lub innej, by takową za odpowiednimi zabezpieczeniami rozpozyczyć swoim mieszkańcom na odbudowanie się;

zważywszy, że komisja nie może Wysokiemu Sejmowi doradzać używania funduszków krajowych na cele pożyczek prywatnych;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy miasta Mikołajowa l. s. 60 o bezprocentową pożyczkę zł. 20.000 i nad pierwszą częścią wniosku p. Herasymowicza, — przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Natomiast po zbadaniu rozmiarów klęski pożaru, którą mieszkańcy gminy Mikołajów dnia 28. lipca r. b. dotknięci zostali, a w załatwieniu drugiej części wniosku p. Herasymowicza o zapomogę dla tych pogorzalców, — komisja budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pogorzalcem gminy miasta Mikołajów udziela się z funduszków krajowych zł. 500 zapomogi.

Książę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu?

P. Herasymowicz. Proszu o hołos.

Książę Marszałek. P. Herasymowicz ma głos.

P. Herasymowicz. Ne perezcu, szczo hromada Nykołajewa jest majetna i szczo wykazanyj czerez h. sprawozdatela majetok dijestno posidaje. Odnakoż wże motywujucy nahlist wnesenja mawjem czest Wys. Pałati przedstawyły rozmiiry katastrofy, kotoroj ułehło misto Nykołajew. Mawjem takož czest zwernuty uwahu, szczo toju katastrofoju dotknena zistała najuboższaja czast mista, najuboższy meszkańci, kotory absolutno ne sut w sostojanju sami sebe widbudowaty a daże ne majut kredytu. Otżeż chotiajby misto Nykołajew, buducze majetne było w postojanju zatiahnuty znaczniszu pożycz-

czku, to może tuju pożyczku rozdiłyty tym pohorilciam, kotry majut kredyt i kotry sut w sostojaniu pożyczku spłatyty. Jest meży pohorilcamy najmensze 40 takich, kotry ne posidajut żadnoho kredytu, bo ciłyj ich majetok składaje sia tolko z małej parceli budowlanoj i z toj chaty, kotra zhorila a wproczim żyjut z praci ruk.

Dla toho ja obstaju pry perwobytnom wnesenju i proszu, apelujucy do myłoserdija i błahorodnasty Wys. Pałaty, o uchwałenje zapomohy 1.000 reń. dla pohorilciw mista Nykołajewa.

Książę Marszałek. Kto popiera wniosek ten p. Herasymowicza, raczy rękę podnieść. (Dostateczna ilość). Jest poparty. Czy żąda jeszcze kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu więcej nie żąda, więc p. sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Scipio. Stosunki gminy Mikołajowa, tak co sposobu administrowania tego miasta, jak też stosunki pogorzalców którzy klęską dotknięci zostali, zbadała komisja budżetowa dokładnie tak w aktach i doniesieniach Wydziału krajowego, jak w aktach i doniesieniach, które doszły do Prezydium Namiestnictwa. Komisja budżetowa poszła w tym względzie dalej, aniżeli nakazywały pewne podstawy, jakich przy udzielaniu zapomóg pogorzalcem komisja trzymać się zwykła pomimo, iż gmina miasta Mikołajowa została szczerze wyposażoną w porównaniu z wieloma innymi gminami, które dotąd otrzymały zapomogę po klęsce pożaru. Nie wiadomo nam jak liczne są do dziś dnia składki na pogorzalców zebrane przez komitet, ale to jest wiadomem, że większą część starostw upoważniło Namiestnictwo do zbierania składek na Mikołajów, i że zaraz po klęsce Wydział krajowy przeznaczył 200 zł. a Najjaśniejszy Pan z prywatnej szkatuły raczył 500 zł. nadesłać. Ten motyw był kierunkiem dla komisji budżetowej, by w pełni za wnioskiem p. Herasymowicza nie iść, ale udzielić 500 zł., które i tak przewyższają normy, jakich trzymać by się należało. Ja zatem obstaję przy wniosku komisji.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz obejmuje przewodnictwo.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Przystępujemy do głosowania Po-

dam najprzód pod głosowanie cyfrę większą. Kto jest za tem, ażeby pogorzelncom gminy miasta Mikołajowa udzielić zapomogi w kwocie 1.000 zł. zechce rękę podnieść. (Mniejszość). Wniosek upadł. Kto przyjmuje wniosek komisji, ażeby pogorzelncom gminy miasta Mikołajowa udzielić z funduszków krajowych 500 zł. zapomogi, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Proszę pana sprawozdawcę o odczytanie drugiej części wniosku.

Sprawozdawca p. Scipio. Komisja budżetowa wnosi:

Nad petycją l. s 60 gminy miasta Mikołajowa o bezprocentową pożyczkę zł. 20.000 i nad pierwszą częścią wniosku p. Herasymowicza przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje ten wniosek, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej z wniosku posła Łączynskiego w przedmiocie zapomogi dla pogorzelnców gminy Dobrosin.

Sprawozdawca p. Scipio ma głos.

Sprawozdawca p. hr. Scipio (czyta):

W załatwieniu przekazanego dnia 24. b. m. przez Wysoki Sejm wniosku naglącego p. Łączynskiego o zapomogę dla pogorzelnców gminy Dobrosin zł. 400 — komisja budżetowa po zasięgnięciu wiadomości o rozmiarze klęski — wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Pogorzelncom gminy Dobrosin w powiecie żółkiewskim, którzy ponieśli klęskę w dniu 2. b. m., przeznaczają się z funduszu krajowego zł. dwieście jednorazowej zapomogi.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji budżetowej, ażeby udzielić pogorzelncom gminy Dobrosina zapomogi w kwocie 200 zł., zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji budżetowej z petycji pogorzelnców Zarzecza o zapomogę.

Sprawozdawca p. Scipio ma głos.

Sprawozdawca p. Scipio (czyta):

Sprawozdanie

komisji budżetowej z petycji pogorzelnców Zarzecza o zapomogę.

Wysoki Sejmie!

Przekazując komisji budżetowej petycję l. s. 495 pogorzelnców gminy Zarzecze, polecił Wysoki Sejm na wniosek JE. p. Ziemiałkowskiego natychmiastowe jej załatwienie. Komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pogorzelncom gminy Zarzecze w powiecie Jasielskim, którzy ponieśli klęskę dnia 21. września r. b., przeznaczają Sejm z funduszków krajowych zł. sto pięćdziesiąt jednorazowej zapomogi.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji budżetowej, ażeby pogorzelncom gminy Zarzecza udzielić zapomogi w kwocie 150 zł., raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia gminy Machliniec z okręgu c. k. sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. starostwa w Żydaczowie, do okręgu c. k. sądu powiatowego i c. k. starostwa w Stryju. (Alg. 96.)

Sprawozdawca p. Klemensiewicz ma głos.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz. (Zaczyna czytać sprawozdanie z alegatu 96.).

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz. Wnoszę na uwolnienie pana sprawozdawcy od czytania sprawozdania.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Jest wniosek uwolnienia pana sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Upraszam o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ponawiając

uchwały swoje z dnia 25. września 1882 i 9. października 1888 (po myśli ustawy z dnia 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. p. p., wyraża c. k. rządowi opinię, iż wielce pożądanem jest dla dobra mieszkańców gminy Machliniec, aby gmina ta przeniesioną została z okręgu c. k. sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. starostwa w Żydaczowie do okręgu c. k. sądu powiatowego i c. k. starostwa w Stryju.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Rozprawa otwarta. Pan komisarz rządowy żądał głosu, więc udzielam mu głosu.

Komisarz rządowy radca dworu Włodzimierz hr. Łoś. Ponieważ jak w sprawozdaniu przytoczono przy odmownem załatwieniu prośby gminy Machliniec o przeniesienie do okręgu c. k. sądu powiatowego i c. k. starostwa w Stryju nie zostały podane powody, widzę się spowodowanym w kilku słowach powody te wyjaśnić.

Przeciw uwzględnieniu prośby gminy Machliniec o przydzielenie do Stryja zachodzą następujące trudności. Naprzód geograficzne położenie gminy, która wchodzi trójkątem w powiat żydaczowski, tak że mieszkańcy dalszych gmin muszą przez gminę Machliniec przechodzić, aby dostać się do Żydaczowa albo Żurawna. Byłoby więc bardzo pożądanem dla arondacji powiatu Żydaczowskiego, aby ta gmina dalej w powiecie żydaczowskim pozostała. Powtóre, że gmina ta jest siedzibą rzymsko katolickiej parafii, do której należą 3 inne gminy w powiecie żydaczowskim położone. Trzecią wreszcie trudnością jest ta okoliczność, że odległość gminy Machliniec od Stryja jest dalszą jak od Żydaczowa i Żurawna, albowiem odległość od Żurawna wynosi 18 kilometrów, od Żydaczowa 20 a od Stryja dwadzieścia kilka.

Co się tyczy względów komunikacyjnych to są one mniej więcej te same w kierunku do Stryja, jak w kierunku do Żydaczowa i Żurawna. Odnośnie zaś do względów obrotu handlowego i przemysłowego, zauważyć wypada, że gmina Machliniec nie ma żadnej przemysłu, mieszkańcy trudnią się wyłącznie uprawą roli, a zbyt produktów rolniczych względnie zaspokojenie potrzeb domowych następuje zwykle tam, gdzie są ceny korzystniejsze.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy

nikt głosu nie żąda, więc pan sprawozdawca ma głos.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz. Ja muszę obstawać przy wniosku komisji wobec interesu ludności gminy Machliniec, która już od roku 1878 kilkakrotnie bez skutku żadnego o to uprasza. To, co WPan komisarz rządowy powiedział, że odległość od Żurawna wynosi 18 kilometrów, od Żydaczowa 20 a od Stryja 20 kilka kilometrów, to zachodzą tu tak małe różnice, że w rachubę wchodzić nie mogą. Zaś ludność, która dawniej pod względem sądowym, administracyjnym i politycznym należała do Stryja obecnie jest rozdartą, albowiem należy do Żydaczowa pod względem politycznym, do Żurawna pod względem sądowym, a do Stryja pod względem administracyjnym. Nie chodzi tu o arondacją powiatu jako ciała martwego, ale chodzi, aby ludność nie była dręczoną i w 3 miejscach interesa swoje załatwiać musiała. Sądzę, że Wysocki Rząd skłoni się do zadość uczynienia słusznych żądań gminy Machliniec, tembardziej słusznych, że odpowiedź niepomyślną dla tej gminy dało tylko ministerstwo sprawiedliwości bez żadnych motywów, zaś ministerstwo spraw wewnętrznych wcale tej sprawy nie rozpatrywało i w reskryptach swoich powołuje się na decyzją ministerstwa sprawiedliwości.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sembratowicz. Przystępujemy do głosowania. Kto jest za wnioskiem komisji prawniczej, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje :

Sprawozdanie komisji prawniczej o projekcie Wydziału krajowego do ustawy o przeniesieniu :

a) gmin i obszarów dworskich Łopuszna, Łukawica i Monasterzec z okręgu reprezentacji powiatowej w Drohobyczu do okręgu takiejże reprezentacji w Samborze;

b) gminy i obszaru dworskiego Milczyce z okręgu reprezentacji powiatowej w Mościskach do okręgu takiejże reprezentacji w Rudkach. (Alg 97).

Sprawozdawca p. Klemensiewicz ma głos.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz (zaczyna czytać sprawozdanie z alg. 97).

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz
Wnoszę uwolnienie p. sprawozdawcy od czyta-
nia sprawozdania.

Wice Marszałek ks. Metropolita Dr. Sem-
bratowicz. Jest wniosek uwolnienia pana
sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się
z tym wnioskiem zgadza, raczy rękę podnieść.
(Większość). Wniosek jest przyjęty. Upraszam o
odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz
(czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą
ustawę (czyta):

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lo-
domeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim,
o zmianie obszarów Reprezentacji powiatów
w Drohobyczu, Samborze, Mościskach i Rud-
kach.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi
i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim
rozporządzam :

Art. I.

Gminy i obszary dworskie Łopuszna, Łu-
kawica i Monasterzec mają być przeniesione
z okręgu Reprezentacji powiatowej w Drohobyczu
do okręgu Reprezentacji powiatowej w Samborze.
Gmina i obszar dworski w Milczycach mają być prze-
niesione z okręgu Reprezentacji powiatowej
w Mościskach do okręgu Reprezentacji powia-
towej w Rudkach.

Art. II.

Ustawa niniejsza wejdzie w wykonanie
z dniem 1. stycznia roku następnego po jej
ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu
Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sem-
bratowicz. Rozprawa ogólna otwarta. Czy
żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żą-
da przystępujemy do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz. Wno-
szę przyjęcie tej ustawy en bloc.

Wice Marszałek ks. Metropolita Dr. Sem-
bratowicz. Jest wniosek przyjęcia ustawy en
bloc. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce
rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przy-
jęty. Kto przyjmuje ustawę en bloc, raczy rękę
podnieść. (Większość). Ustawa jest przyjęta.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz. Wno-
szę przystąpienie do trzeciego czytania z pomi-
nięciem czytania.

Wice-Marszałek ks. Metropolita Dr. Sem-
bratowicz. Jest wniosek na przystąpienie do
trzeciego czytania bez czytania. Kto się z tym
wnioskiem zgadza, raczy rękę podnieść. (Wię-
kszość). Wniosek jest przyjęty. Kto przyjmuje
tę ustawę w trzecim czytaniu, raczy rękę podnieść.
(Większość). Ustawa jest przyjęta w trzecim
czytaniu. Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji
Wydziału powiatowego w Buczaczu o zaprowa-
dzenie odrębnych, do potrzeb ludu zastosowa-
nych, czytanek dla szkół wiejskich.

Sprawozdawca poseł Rayski ma głos.

Sprawozdawca p. Rayski (czyta):

Sprawozdanie

komisji szkolnej z petycji Wydziału powia-
towego w Buczaczu o zaprowadzenie odrębnych
do potrzeb ludu zastosowanych czytanek dla
szkół wiejskich.

Wysoki Sejmie!

W latach 1888 i 1889 wpływały do Sejmu
liczne petycje Rad powiatowych, dotyczące tego
samego przedmiotu. Petycje te odniosły pożą-
dany skutek. W sprawozdaniu c. k. Rady szkol-
nej o stanie wychowania publicznego w roku
1889—1890 (szkoły ludowe i seminaria nauczy-
cielskie) na stronie XXXIII. czytamy :

Wydział krajowy zakomunikował Radzie
szkolnej krajowej cały szereg petycji wniesionych
do Sejmu krajowego przez Wydziały powiatowe
a domagających się ściślejszego zastosowania
treści podręczników do stosunków ekonomicznych
ludności wiejskiej. Rada szkolna krajowa wzięła
te żądania pod rozwagę.

Wobec tego, że szkoła ludowa ma przede-
wszystkiem cele wychowawcze, musi i treści
książek do czytania służyć przede wszystkim
tym celom. Nadto musi się układ książek szkol-

nych liczyć w ogóle ze stopniem rozwoju umysłowego młodzieży szkolnej. C. k. Rada szkolna postanowiła jednakże poddać będące w używaniu podręczniki szczegółowej rewizji, a mianowicie nadać książkom do czytania postać dwojaką:

a) osobny układ mają otrzymać książki, przeznaczone dla szkół 1, 2 i 3 klasowych;

b) inny układ będą miały książki, przeznaczone dla szkół 4, 5 i 6 klasowych.

Ponieważ szkoły kategorii a) znajdują się prawie bez wyjątku po wsiach i po małych miasteczkach, przeto będzie też materiały w książkach dla tej kategorii zastosowany więcej do stosunków i potrzeb ludności wiejskiej.

Wten sposób układ książek będzie czynił w zupełności zadość wymaganiom ustawy krajowej z dnia 2 lutego 1885 Dz. ust. kraj. Nr. 28) tudzież życzeniom objawionym w petycjach wyżej zacytowanych, o ile na to pozwalają ogólne względy pedagogiczne i dydaktyczne.

Rewizją polskich książek do czytania poruczono komisji specjalnej, w której skład weszli także doświadczeni nauczyciele szkół ludowych, obznajomieni ze stosunkami ludności wiejskiej i małomiasteczkowej. Prace komisji postąpiły tak, że w ciągu roku szkolnego 1890—1891 będzie można przystąpić do wydania „Drugiej książki do czytania“ w układzie zastosowanym do potrzeb szkół 1, 2 i 3 klasowych ułożonej według programu opracowanego przez tę komisję.

Rewizja podręczników szkolnych w języku ruskim będzie przeprowadzona w tym samym duchu.

Podług zasięgniętych w Radzie szkolnej informacji druk „Drugiej książki do czytania“ w języku polskim rozpocznie się niebawem — a z początkiem roku szkolnego 1891 będzie takowa już w użyciu.

(Przewodnictwo obejmuje Książkę Marszałek).

Wobec tego zarządzenia c. k. Rady szkolnej krajowej petycja Wydziału powiatowego w Buczaczu jest już bezprzedmiotową. Dla znaczenia jednak, jak potrzeba zmiany czytańek dla szkół ludowych w całym kraju jest odczuta, komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje Wydziału powiatowego w Buczaczu o zaprowadzenie odrębnych do potrzeb ludu zastosowanych czytańek odstępuje się w Radzie szkolnej krajowej.

Książkę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, proszę tych Panów, którzy się zgadzają z wnioskiem komisji, by raczyli rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej:

a) z petycji Józefa Gutowskiego, nauczyciela szkoły ludowej w Łomnicy, powiatu Nowo-Sandeckiego o rozpatrzenie sprawy dyscyplinarnej przeprowadzonej przeciw niemu w r. 1887 przez Radę szkolną okręgową;

b) z petycji ośmiu włościan gminy Zawłowa, proszących o przeprowadzenie śledztwa przeciw nauczycielowi szkoły ludowej Kurmanowi, a ewentualnie o obsadzenie posady innym nauczycielem.

Sprawozdawca poseł Stanisław Tarnowski młodszy ma głos.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Tarnowski jun. (czyta):

Józef Gutowski, nauczyciel szkoły ludowej w Łomnicy powiat Nowy Sącz, prosi o rozpatrzenie sprawy dyscyplinarnej, przeprowadzonej przeciw niemu w r. 1887 przez Radę szkolną okręgową oraz o zwrot wstrzymanej płacy.

Sprawozdanie.

Petent obecnie pełniący obowiązki nauczyciela ludowego w Łomnicy, poprzednio w latach 1885, 1886, 1887 pozostawał na posadzie nauczyciela ludowego w Dobrej w tym samym powiecie. W petycji twierdzi petent, jakoby padł ofiarą zemsty osobistej miejscowego proboszcza.

akta śledztwa dyscyplinarnego, dotyczące tej sprawy, wykazują, że przeszła ona przez wszystkie instancje władz odnośnych, które orzekły wszystkie na niekorzyść petenta.

Zważywszy, że Sejm w ogóle nie jest instancją dyscyplinarną dla sprawy tej — komisja wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Józefa Gutowskiego nauczyciela ludowego w Łomnicy powiatu Nowy Sącz

o rozpatrzenie śledztwa dyscyplinarnego, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Książę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Stanisław hr. Tarnowski jun. (czyta):

Zażalenie ośmiu włościan gminy Zawałowa przeciw nauczycielowi szkoły ludowej Kurmańowi, oraz prośba o przeprowadzenie przeciw niemu śledztwa, a ewentualnie obsadzenia posady innym nauczycielem.

Sprawozdanie.

W petycji tej ośmiu włościan gminy Zawałowa wnoszą do Wysokiego Sejmu długi szereg zażaleń przeciw nauczycielowi ludowemu tamtejszemu Kurmanowi, nie wiadomo o ile usprawiedliwionych.

Zważywszy, że Sejm nie jest powołanym do roztrząsania spraw tej treści, ani też kompetentną władzą — komisya wnosi;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję ośmiu włościan gminy Zawałowa odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Książę Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem komisji, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Porządek dzienny jest wyczerpany. Upraszam p. sekretarza Jędrzejowicza o odczytanie interpelacji.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Interpelacja

do p. c. k. Komisarza rządowego.

Według komunikatów, ogłoszonych w dziennikach wiedeńskich, ma być z dniem 1. stycznia 1891 r. zaprowadzoną na Węgrzech reforma kolejowych taryf towarowych.

Ogłoszone obecnie w „Zeitschrift für Eisenbahnen“ wysokości taryf, jakie od 1. stycznia 1891 we Węgrzech mają obowiązywać, wykazują w relacjach między Wiedniem a Pesztem dla ładunków całowozowych niżenie obecnych taryf

o 27 do 38%, a taryfy w relacji z Fiume mają być jeszcze bardziej obniżone.

Znaną jest wszystkim walka konkurencyjna, jaką znosić musi nafta galicyjska z produktami dystylarni nafty we Fiume i we Węgrzech, i że wskutek wypowiedzenia taryf galicyjsko-węgierskich zbyt nafty galicyjskiej do Węgier został utrudnionym, a w niektórych relacjach zupełnie uniemożliwionym.

Zamierzona reforma kolejowych taryf towarowych węgierskich zagraża w wysokim stopniu galicyjskiemu przemysłowi naftowemu, a specjalne niżenie taryf w relacji z Fiume może uniemożliwić konkurencyją i wyprzeć zupełnie naftę galicyjską z targów austriackich i czeskich, które obecnie stanowią główne miejsce zbytu dla nafty galicyjskiej.

Z tych powodów zapytują podpisani:

I. Czy wiadomo Wysokiemu c. k. Rządowi, że k. Rząd węgierski zamierza zaprowadzić z dniem 1. stycznia 1891 r. reformę taryf towarowych na kolejach węgierskich, wskutek czego obecne taryfy dla przesyłek pełnowozowych zostaną niżone o 27 do 38%?

II. Jakie kroki zamierza Wysoki Rząd przedsięwziąć, aby wskutek tego niżenia taryf sprzedaż nafty galicyjskiej na targach austriackich i czeskich nie została utrudnioną i niweczoną?

III. Czy Wysoki c. k. Rząd zamierza niżyc taryfy dla nafty galicyjskiej na kolejach państwowych do tej samej miary, do jakiej k. Rząd węgierski niżyc taryfy dla nafty fiumańskiej i czy zamierza Wysoki c. k. Rząd wpłynąć na koleje prywatne, aby i te taryfy swe dla nafty galicyjskiej do tej samej miary niżycyły?

Wreszcie upraszają podpisani, aby Wysoki Rząd wobec doniosłości i nagłości poruszonej sprawy, raczył jeszcze w bieżącej sesji sejmowej udzielić odpowiedzi na tę interpelację.

Skrzyński.

Gorayski, Scipio, St. Jędrzejowicz, Struszkiewicz, Vivien, Wiktor, Gnoiński, Szczepanowski, Wł. Kozłowski, Dr. Czyżewicz, Brykczyński, Koziebrodzki, Biliński, Z. Kozłowski, E. Raczyński, G. Romer, Trzeciecki.

Książę Marszałek. Interpelacja ta ma 18 podpisów; udzielił ją p. Komisarzowi rządowemu.

P. Dr. Antoniewicz. Proszu o hołos.
Książę Marszałek. P. Antoniewicz ma głos.

P. Dr. Antoniewicz. Ja maju czest' za-interpelowaty Wydił krajewyj, czy i koły zami-
raje przedstawyły sprawozdanie swoje w sprawi
weryfikacji wyboriw szcze ne sprawdzonych.

Książę Marszałek. Jestto interpelacya
do Wydziału krajowego. Odpowiedź na nią może
nastąpić podług życzenia zainterpelowanego albo
zaraz, albo na jednym z najbliższych posiedzeń.
Ponieważ ze strony Wydziału krajowego nikt
głosu nie zabiera, więc odpowiedź pewnie na-
stąpi na jednym z najbliższych posiedzeń.

Porządek dzisiejszego posiedzenia wyczer-
pany. Następane posiedzenie we wtorek o godzi-
nie 11. Porządek dzienny będzie pp. posłom
rozesłany.

Posiedzenie dzisiejsze zamknięte.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 30.

Porządek dzienny

9. posiedzenia, 2. sesyi, VI. peryodu Sejmu gali-
cyjskiego, które się odbędzie we wtorek dnia
4. listopada 1890 roku o godzinie 11. przed
południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wy-
działu krajowego z projektem ustawy dotyczącej
zastosowania ulg legalizacyjnych w sprawach hi-
potecznych drobiazgowych. Sprawozdawca poseł
Sawczak.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wy-
działu krajowego o petycyi Zwierzchności gminy

Jabłonowa i okolicznych gmin w sprawie usta-
nowienia nowego c. k. sądu powiatowego w ob-
rębie c. k. starostwa kołomyjskiego z siedzibą
w Jabłonowie. Sprawozdawca poseł Sawczak.

3. Pierwsze czytanie wniosku posła Sze-
liskiego w przedmiocie budowy kolei ze Stryja
na Chodorów, Rohatyn, Brzeżany do Tarnopola
lub odpowiedniej miejscowości na granicy ro-
syjskiej.

4. Sprawdzenie wyboru posła Henryka
Szeliskiego z kuryi gmin wiejskich okręgu wy-
borczego brzeżańskiego. Sprawozdawca poseł
Pietruski.

5. Sprawdzenie wyboru posła Michała Bo-
brzyńskiego z kuryi większych posiadłości byłego
obwodu krakowskiego. Sprawozdawca poseł Pie-
truski.

6. Sprawozdanie komisji sanitarnej o u-
stawie zdrojowej. Sprawozdawca poseł Trzeciecki.

7. Sprawozdanie komisji gminnej o prze-
dłożeniu Wydziału krajowego z projektem u-
stawy w przedmiocie nakładania opłaty gminnej
od posiadania psów. Sprawozdawca poseł Meru-
nowicz.

8. Sprawozdanie komisji petycyjnej z pe-
tycyi Kazimierza Piotrowskiego, prowizoryczne-
go asystenta manipulacyjnego przy Wydziale
krajowym o zwolnienie od uzupełnienia stu-
dyów. Sprawozdawca poseł ks. Sawa.

9. Sprawozdanie komisji petycyjnej z pe-
tycyi Henryka Rutkowskiego i Piotra Kwa-
śniewskiego o zarządzenie wypłaty resztującej
należytości za budowę mostu na Sanie. Sprawo-
zdawca poseł Szeliski.

